

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียน
ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย 3 ระยะ
12 ขั้นตอน มีสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะการวิจัย จะได้กล่าวดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. วิธีการดำเนินการ
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผลการวิจัย
6. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ
เพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
2. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ
เพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับการ
การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ปีการศึกษา 2559 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน
ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี จำนวน 214 คน ประกอบด้วย
โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 81 โรงเรียน ขนาดกลาง จำนวน 124 โรงเรียน ขนาดใหญ่
จำนวน 9 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ปีการศึกษา 2559 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี จำนวน 140 คน ประกอบด้วยโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 53 โรงเรียน ขนาดกลาง จำนวน 81 โรงเรียน ขนาดใหญ่ จำนวน 6 โรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงนโยบายแบบมีส่วนร่วม (Participatory Policy Research) (วิโรจน์ สารรัตน์, 2556, หน้า 12) โดยใช้สารสนเทศเชิงประจักษ์จากบริบทหรือข้อเท็จจริง มาวิเคราะห์และตรวจสอบกับกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นจากการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี หรือการสัมภาษณ์ เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การสร้างและพัฒนาตัวบ่งชี้การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ โดยการกำหนดองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

ขั้นที่ 2 สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นที่ 3 กำหนดและตรวจสอบองค์ประกอบการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

ขั้นที่ 4 วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

ขั้นที่ 5 วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

ขั้นที่ 6 วิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคของการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

ระยะที่ 2 ร่างกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนา
โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ขั้นที่ 7 ร่างกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียน
ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ฉบับที่ 1

ขั้นที่ 8 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ความถูกต้องการ
นำไปใช้ประโยชน์ของร่างกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาโรงเรียน
ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ฉบับที่ 1 จากผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นที่ 9 ปรับปรุงร่างกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนา
โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ระยะที่ 3 ประเมินกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนา
โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ขั้นที่ 10 ประเมินความเหมาะสมและความถูกต้องของร่างกลยุทธ์การ
สร้างเครือข่ายความร่วมมือ ฉบับที่ 2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นที่ 11 ประเมินความเป็นไปได้และการใช้ประโยชน์ของร่างกลยุทธ์
การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ฉบับที่ 2 โดยผู้บริหารสถานศึกษา ด้วยวิธีสัมมนา
ประชาพิจารณ์ (Public hearing seminar)

ขั้นที่ 12 ปรับปรุงและนำเสนอกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ
เพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ฉบับสมบูรณ์

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือ จำนวน 7 ชุด ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยผู้วิจัยจะระบุ
ประเด็นเนื้อหาที่จะสัมภาษณ์ เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของการสร้าง
เครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียน

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)
ตรวจสอบองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยโดยผู้เชี่ยวชาญด้วยวิธีการ เพื่อแสดง
ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบที่ผู้วิจัยนำเสนอ และนำผลการตรวจสอบที่ได้ไปสร้าง
กรอบแนวคิดและแบบสอบถามที่มีการตรวจค่าความตรงด้านเนื้อหา (Content Validity)
ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability)
จากผู้เชี่ยวชาญ

3. แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

4. แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ วิธีการพัฒนากลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของวิธีการพัฒนากลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ

5. แบบประเมินความถูกต้องและการนำไปใช้ประโยชน์ วิธีการพัฒนากลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของวิธีการพัฒนากลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ

6. แบบประเมินความเหมาะสม และถูกต้องของตัวชี้วัดความสำเร็จ (KPI: Key Performance Indicator) ของกลยุทธ์และวิธีการพัฒนากลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ เพื่อประเมินความเหมาะสมและถูกต้องของตัวชี้วัดความสำเร็จของกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ

7. แบบประเมินความเป็นไปได้ และการใช้ประโยชน์ของตัวชี้วัดความสำเร็จ (KPI: Key Performance Indicator) ของกลยุทธ์และวิธีการพัฒนากลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ เพื่อประเมินความเป็นไปได้และการใช้ประโยชน์ของตัวชี้วัดความสำเร็จของกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ

สรุปผลการวิจัย

กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาโรงเรียน ประกอบด้วย คือ 1) ด้านการกำหนดสมาชิกเครือข่าย 2) ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน 4) ด้านการมีทักษะภาวะผู้นำ 5) ด้านการประสานงานของเครือข่าย 6) ด้านการติดตาม ประเมินผล 7) ด้านวัฒนธรรมองค์กร 8) ด้านทรัพยากรท้องถิ่น 9) ด้านนโยบายทางการศึกษา 10) ด้านเทคโนโลยี

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

2.1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ เกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ สภาพแวดล้อมภายใน

2.1.1 สภาพปัจจุบันการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การประสานงานของเครือข่าย การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน และการติดตามประเมินผล ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การกำหนดสมาชิกเครือข่าย

2.1.2 สภาพที่พึงประสงค์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ระดับแรก คือ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การกำหนดวัตถุประสงค์ และการติดตามประเมินผล ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การกำหนดสมาชิกเครือข่าย

2.2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ สภาพแวดล้อมภายนอก

2.2.1 สภาพปัจจุบันการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน และปานกลาง 3 ด้าน เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านนโยบายทางการศึกษา ด้านวัฒนธรรมองค์กร และด้านทรัพยากรท้องถิ่น ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านเทคโนโลยี

2.2.2 สภาพที่พึงประสงค์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย 3 ระดับแรก คือ ด้านทรัพยากรท้องถิ่น ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านนโยบายทางการศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านเทคโนโลยี

3. ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 0.22 เรียงลำดับความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก คือ ด้านทรัพยากรท้องถิ่น ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ ด้านวัฒนธรรมองค์กร และด้านที่มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ด้านการกำหนดสมาชิกเครือข่ายและด้านการประสานงานของเครือข่าย

4. ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ดังนี้

4.1 จุดแข็ง (Strength) มี 3 ด้าน เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย คือ 1) ด้านการติดตาม ประเมินผล 2) ด้านการกำหนดสมาชิกเครือข่าย และ 3) ด้านการประสานงานของเครือข่าย

4.2 จุดอ่อน (Weakness) มี 3 ด้าน เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย คือ 1) ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานและ 3) ด้านการมีทักษะภาวะผู้นำ

4.3 โอกาส (Opportunity) มี 2 ด้าน เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย คือ 1) ด้านนโยบายทางการศึกษา 2) ด้านเทคโนโลยี

4.4 อุปสรรค (Threat) มี 2 ด้าน เรียงลำดับความต้องการจำเป็น จากมากไปหาน้อย คือ 1) ด้านทรัพยากรท้องถิ่น 2) ด้านวัฒนธรรมองค์กร

5. กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาโรงเรียนใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จากการประเมินความเหมาะสมความ ถูกต้องจากผู้ทรงคุณวุฒิและประเมินความเป็นไปได้ การนำไปใช้ประโยชน์และการ ประชาพิจารณ์ (Public hearing) ของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถกำหนดเป็นกลยุทธ์การ สร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ ดังนี้

5.1 กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ กลยุทธ์เชิงรุก (SO) ประกอบด้วย 17 วิธีการพัฒนา และ 33 ตัวชี้วัดความสำเร็จ

5.2 กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ กลยุทธ์สร้างภูมิคุ้มกัน (ST) ประกอบด้วย 7 วิธีการพัฒนาและ 14 ตัวชี้วัดความสำเร็จ

5.3 กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ กลยุทธ์เร่งพัฒนา (WO) ประกอบด้วย 12 วิธีการพัฒนา และ 20 ตัวชี้วัดความสำเร็จ

5.4 การประเมินตัวชี้วัดความสำเร็จของกลยุทธ์ ด้านความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้และการนำไปใช้ประโยชน์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษากลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อ พัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษา และอภิปรายผล ให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายการวิจัย ดังนี้

1. องค์ประกอบการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียน มีองค์ประกอบดังนี้

1.1 ด้านการกำหนดสมาชิกเครือข่าย สมาชิกเครือข่ายมีความสำคัญมาก การรักษาสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกเครือข่ายเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งในการรักษาเครือข่ายให้ยั่งยืนต่อไป จึงควรมีการจัดกิจกรรมบางอย่างที่มีจุดประสงค์เพื่อการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกโดยเฉพาะและควรจัดอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2549, หน้า 1-2) ที่ได้ให้แนวทางในการบริหารเครือข่ายไว้ว่า มีการกำหนดกลไกสร้างระบบจูงใจ สมาชิกจะยังเข้าร่วมกิจกรรมของเครือข่ายตราบเท่าที่ยังมีสิ่งจูงใจเพียงพอที่จะดึงดูดให้มีส่วนร่วมในการรักษาเครือข่ายและรวมไปถึงการขยายเครือข่าย ดังนั้นจึงควรสร้างผู้นำรุ่นใหม่อย่างต่อเนื่องหัวใจหลักของการจะรักษาเครือข่ายใด ๆ ให้คงอยู่ดำเนินต่อไปอย่างยั่งยืนได้ก็คือการสร้างผู้นำรุ่นใหม่อย่างต่อเนื่อง แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงตัวผู้นำหรือผู้บุกเบิกเครือข่ายแต่ละแห่งก็จะต้องดำเนินการต่อไปได้แต่ละเครือข่ายจึงต้องมีการคัดเลือกฝึกฝนและส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาผู้นำรุ่นใหม่ขึ้นมาอยู่เสมอ โดยแต่ละเครือข่ายต้องคัดเลือกคนที่มีคุณสมบัติเหมาะสมทั้งด้านความรู้ ความสามารถด้านการมีประสบการณ์ร่วมกับเครือข่ายและที่สำคัญ คือ เป็นที่ยอมรับนับถือและสามารถเป็นศูนย์รวมใจของคนในเครือข่ายได้

1.2 ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ เป็นแนวทางที่ช่วยส่งเสริมให้การดำเนินงานของเครือข่ายความร่วมมือมีความเข้มแข็งและดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จได้ การกำหนดวัตถุประสงค์ของเครือข่ายที่ชัดเจนและเกิดจากสมาชิกจำนวนมากมีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดทิศทางของเครือข่าย กิจกรรมหลักและประเภทของบุคคลและองค์กรที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกและเพื่อป้องกันการครอบงำจากกลุ่มคนบางกลุ่ม รวมถึงมีการทบทวนวัตถุประสงค์เป็นระยะ เพื่อประเมินความก้าวหน้าของการทำงานของเครือข่ายว่าบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด หรือวัตถุประสงค์ จะยังคงมีความสำคัญและเหมาะสมสำหรับการทำงานของเครือข่ายในอนาคตอีกหรือไม่ (โรงพยาบาลศรีธัญญา, 2561)

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมของสมาชิกมีความสำคัญต่อการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่าย เพราะกระบวนการมีส่วนร่วมเป็นเงื่อนไขที่ทำให้เกิดการร่วมรับรู้ ร่วมความคิด ร่วมตัดสินใจและร่วมลงมือกระทำอย่างแข็งขัน กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันเป็นการปลูกฝังความเชื่อที่ว่าประสบการณ์ความรู้และทรัพยากรของแต่ละคนจะช่วยให้ทุกคนมีศักยภาพเพิ่มขึ้น บรรยากาศการทำงานเป็นทีมของกลุ่มคนที่เรียนรู้ร่วมกัน ทำให้คนร่วมงานมีความสนิทสนมและช่วยกันสร้างสรรค์ บรรยากาศการทำงานร่วมกัน ให้ผ่านพ้นอุปสรรคต่าง ๆ ไปได้ด้วยดี แม้ว่าการทำงานร่วม

ระหว่างหน่วยงานเป็นเรื่องยากเพราะแต่ละคนก็จะมีภาระหน้าที่เฉพาะตัวแต่กระบวนการปรับตัวก็เกิดขึ้นตลอดเวลาของการทำงานร่วมกัน ความร่วมมือของบุคลากรในการสร้างความสัมพันธ์กับเครือข่ายอื่น ๆ ในชุมชนนั้นบุคลากรในโรงเรียนทุกคนจะต้องประสานกันทุกฝ่ายจึงจะทำให้สำเร็จลุล่วงไปได้ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู เจ้าหน้าที่และนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับ ขนิษฐา กาญจนรังสีนนท์ (2552, หน้า 15-18) ที่กล่าวว่าสิ่งที่สำคัญที่สุดในการทำงานของนักพัฒนาเพื่อสร้างพัฒนาและสนับสนุนเครือข่ายคือการปรับกระบวนการทัศนคติในการทำงานผ่านกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานพร้อมกับทีมงาน และสอดคล้องกับโรงพยาบาลศิริธร (2561) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในเครือข่ายจะเกิดขึ้นจากการที่สมาชิกมองเห็นประโยชน์ที่จะได้รับจากการทำเช่นนั้น สมาชิกต้องมีส่วนได้ส่วนเสียในวัตถุประสงค์ของเครือข่าย มีผลประโยชน์ในกิจกรรมบางอย่าง มีความปรารถนาจะสมทบอะไรบางอย่างให้มีความรู้สึกเป็นเจ้าของคร่ำครวญต่อเครือข่าย เชื่อใจผู้นำเครือข่ายและมีความรู้สึกเชื่อมั่นต่อความสำเร็จและความก้าวหน้าในอนาคตของเครือข่าย ถ้าวัตถุประสงค์ของเครือข่ายดี การเชื่อมโยงภายในเครือข่ายเหมาะสม เชื่อให้เกิดความเคลื่อนไหวของกิจกรรมและความเข้มข้นของสมาชิก โครงการหรือกิจกรรมมีลักษณะกระจายอำนาจไปให้กับมวลสมาชิกที่ได้รับประโยชน์ การดำเนินงานของเครือข่ายจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้ในที่สุด

1.4 ด้านการมีทักษะภาวะผู้นำ การมีทักษะภาวะผู้นำเป็นปัจจัยที่สำคัญสำหรับองค์กรทุกประเภทไม่ว่าองค์กรของรัฐหรือเอกชน เพราะองค์กรจะมีความเจริญรุ่งเรืองหรือตกต่ำหรือไม่เพียงใดนั้น สาเหตุหนึ่งมาจากการที่ผู้บริหารในองค์กรนั้นมีการมีทักษะภาวะผู้นำเพียงพอที่โน้มน้าวให้บุคลากรทำงานให้แก่องค์กรตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ (ภารดี อนันต์นาวิ, 2555, หน้า 75) และการมีทักษะภาวะผู้นำเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในโลกที่มีผู้ศึกษามากที่สุด แต่เป็นสิ่งที่คนเข้าใจน้อยที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความหมายที่หลากหลายของการมีทักษะภาวะผู้นำ ตามความเข้าใจของผู้ที่ทำการศึกษา (Gill, 2006, p. 3) การมีทักษะภาวะผู้นำการบริหารองค์กร นับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดอันดับแรกที่จะนำพาองค์กรไปสู่จุดหมายปลายทางได้ตามวัตถุประสงค์

1.5 ด้านการประสานงานของเครือข่าย ถ้าจะให้เครือข่ายอยู่รอดเครือข่ายต้องมีความสัมพันธ์กันอยู่เป็นหลักในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายมากกว่า 1 คน ต้องมีกลุ่มแกนของเครือข่ายที่คอยผลักดันคนกลุ่มนี้ ควรเป็นคนที่คอยกระตุ้นให้ความสัมพันธ์ภายในเครือข่ายมีอยู่อย่างต่อเนื่องและควรติดต่อสื่อสารกับสมาชิกที่ห่างหายไป

ให้บ่อยครั้ง สม่่าเสมอ มีการแบ่งงานกันให้กับสมาชิกร่วมรับผิดชอบ สอดคล้องกับ Burke (1999, p. 214) ที่กล่าวไว้ว่า ปกติเครือข่ายจะประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ในชุมชน ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องมีการส่งเสริมการติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียใกล้ชิดเพื่อให้แน่ใจว่าคนเหล่านี้ยังคงติดต่อและเอื้อประโยชน์ให้กันอยู่ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2549, หน้า 1-2) ที่กล่าวว่า การรักษาสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกเครือข่ายสัมพันธภาพที่ดีเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งในการรักษาเครือข่ายให้ยั่งยืนต่อไปจึงควรมีการจัดกิจกรรมบางอย่างที่มีจุดประสงค์เพื่อการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกโดยเฉพาะและควรจัดอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับชัยอนันต์ สมุทวณิช (2554) ที่ได้กล่าวว่า มีวิธีการประสานการทำงานเพื่อให้การดำเนินงานของระบบเครือข่ายเป็นไปด้วยดีมีประสิทธิภาพ เช่น ประสานการจัดกิจกรรมร่วมกัน การใช้ทรัพยากรร่วมกัน การแลกเปลี่ยนบุคลากรซึ่งกันและกัน

1.6 ด้านการติดตาม ประเมินผล เครือข่ายต้องการการติดตามผล และประเมินผลเป็นประจำ สม่่าเสมอและถี่ถ้วน ไม่เพียงแต่ประเมินความสอดคล้องของแผนการทำงานกับวัตถุประสงค์อย่างต่อเนื่องเท่านั้น แต่ควรมีการประเมินความก้าวหน้าและความสำเร็จของเครือข่ายเป็นระยะ ๆ ด้วย โดยกระบวนการ กำหนดวิธีและเครื่องชี้วัดประสิทธิภาพของกิจกรรมเครือข่ายเป็นเรื่องที่สมาชิกทั้งมวลต้องเข้ามามีส่วนร่วมเรียนรู้ และกำหนด สอดคล้องกับ ปาริชาติ วลัยเสถียร (2543) ที่กล่าวว่า การติดตาม ประเมินผลเป็นขั้นตอนการดำเนินงานตามแผนที่เกิดจากเครือข่ายความร่วมมือเพื่อไปสู่การปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงแผนการดำเนินงานนั้นอีก

1.7 ด้านวัฒนธรรมองค์กร วัฒนธรรมองค์กร เป็นวิถีชีวิตที่คนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมา ซึ่งจะกลายเป็นนิสัยและความเคยชิน และกลายเป็นขนบธรรมเนียมประเพณี วิธีประพฤติปฏิบัติ ความเชื่อ ค่านิยมรวมทั้งภาษาสัญลักษณ์ของต่าง ๆ ผลของวัฒนธรรมจะออกมาในรูปจริยธรรม ตลอดจนค่านิยมที่ใช้ในการตัดสินใจหรือวินิจฉัยสั่งการจริยธรรมองค์กรถือเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานขององค์กรก้าวหน้าและส่งผลให้องค์กรได้รับความเชื่อถือจากสังคม ดังนั้นองค์กรทุกประเภทจึงจำเป็นต้องนำจริยธรรมมาใช้ในการบริหารและแก้ไขปัญหาองค์กรอย่างถูกวิธีเพื่อให้ได้รับความเชื่อถือ ภาพพจน์ที่ดี อันนำมาซึ่งชื่อเสียง เกียรติยศและความก้าวหน้าในระยะยาวขององค์กร สอดคล้องกับกอร์ดอน (Gordon. 1999, p. 342) กล่าวว่าวัฒนธรรมองค์กรคือสิ่งที่อธิบายสภาพแวดล้อมภายในองค์กรที่รวมเอาข้อสมมุติ ความเชื่อ และค่านิยมที่สมาชิกของ

องค์กรมีส่วนร่วมกันและใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อมีปฏิสัมพันธ์กับโครงสร้างอย่างเป็นทางการในการกำหนดรูปแบบพฤติกรรม และยังคงคล้องกับวิรัช สงวนวงศวาน (2547, หน้า 20) กล่าวว่า วัฒนธรรมองค์กรคือค่านิยมและความเชื่อที่มีร่วมกันอย่างเป็นระบบที่เกิดขึ้นในองค์กร และใช้เป็นแนวทางในการกำหนดพฤติกรรมของคนในองค์กรนั้น วัฒนธรรมองค์กรจึงเป็นเสมือน “บุคลิกภาพ” หรือ “จิตวิญญาณ” ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมองค์กร โดยการประเมินสภาพของวัฒนธรรมองค์กรที่เป็นอยู่ และประเมินความเหมาะสมหรือคุณค่าที่มีต่อองค์กร เพื่อจะได้สร้างวัฒนธรรมองค์กรให้เป็นไปในแนวทางที่เหมาะสม เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร

1.8 ด้านทรัพยากรท้องถิ่น เครือข่ายต้องการทรัพยากรเพื่อความมีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนกิจการของเครือข่าย ไม่ใช่เงินทุนเพียงอย่างเดียวที่เครือข่ายต้องการ ความตั้งใจของสมาชิก การเสียสละเวลา แรงงานและทรัพยากรส่วนตัวให้กับกิจกรรมของเครือข่ายล้วนมีความจำเป็น เครือข่ายไม่อาจดำเนินกิจกรรมได้ด้วยตนเอง จำเป็นต้องใช้เงินและทรัพยากรอื่นในท้องถิ่นที่ไม่ใช่ตัวเงินในการทำงานของเครือข่ายแหล่งอุดหนุนเงินที่หลากหลายเป็นสิ่งจำเป็นในการสร้างความยั่งยืนให้กับเครือข่าย สอดคล้องกับชัยอนันต์ สมุทวณิช (2554) ที่ได้กล่าวในการสัมมนาเครือข่ายสถาบันเพื่อการป้องกันประเทศและความมั่นคง (Network of Institutes for Defence and Security : NIDaS) ว่าการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เป็นการทำงานร่วมกันโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ทั้งในด้านมีการจัดสรรหรือจัดหางบประมาณ อาจใช้วิธีการตั้งโครงการร่วมกัน แล้วนำไปจัดสรรงบประมาณจากหน่วยงานตนเอง เป็นการประสานการใช้งบประมาณอย่างชาญฉลาด เป็นการใช้งบประมาณร่วมกัน รวมทั้งการใช้ทรัพยากรบุคคลทำงานร่วมกัน และสอดคล้องกับปรีชา คัมภีร์ปกรณ์ (2540, หน้า 124-125) ซึ่งกล่าวไว้ว่านอกจากองค์ประกอบของโรงเรียนแล้วองค์ประกอบของชุมชนก็มีส่วนสำคัญ ถ้าหากชุมชนไม่มีความพร้อมหรือไม่แน่ใจแล้วการสร้างความสัมพันธ์แล้วการสร้างเครือข่ายก็เกิดขึ้นได้ยาก

1.9 ด้านนโยบายทางการศึกษา นโยบายการจัดการศึกษาของรัฐในด้านที่สำคัญช่วยก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน นโยบายการศึกษาที่ดีต้องสอดคล้องกับค่านิยมและความต้องการของสมาชิกเครือข่าย เมื่อถูกนำไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจะทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพที่ดีอย่างเสมอภาคทั่วหน้า หากนโยบายการจัดการศึกษามีลักษณะในทางตรงกันข้าม จะส่งผลให้ด้อยคุณภาพทาง

การศึกษาซึ่งความสำเร็จของนโยบายการศึกษาขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญหลายประการ ได้แก่ การมีเป้าประสงค์หรือวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน การที่สมาชิกเครือข่ายมีความรับผิดชอบการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ การมีงบประมาณสนับสนุนการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างเหมาะสม และที่สำคัญต้องได้รับการสนับสนุนจากเครือข่าย การที่สมาชิกเครือข่ายให้การสนับสนุนนโยบายใด แสดงว่านโยบายนั้นสอดคล้องกับค่านิยมและความต้องการของสมาชิก การสนับสนุนจากสมาชิกเครือข่ายจะเป็นพลังสำคัญในการผลักดันให้การนำนโยบายการศึกษาไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย

1.10 ด้านเทคโนโลยี เทคโนโลยีเป็นการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัย หลากหลาย มาใช้ในการบริหารและการจัดการเรียนรู้ มีเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือสื่อสารที่สามารถส่งข่าวสารได้อย่างรวดเร็วและทุกรูปแบบ ใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นและทำโครงการ มีเว็บไซต์เครือข่าย ติดต่อระหว่างเครือข่ายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประชาสัมพันธ์เครือข่าย ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญสอดคล้องกับ เอกชัย บุญยาภิธานฐาน (2553, หน้า 22) ที่กล่าวว่าเทคโนโลยีเป็นการวิเคราะห์สภาพการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีที่จะมีผลต่อการดำเนินงาน เช่น การผลิต คิดค้นเทคโนโลยีต่าง ๆ ความรู้และวิทยาการแขนงต่าง ๆ การใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร การแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างองค์กร ความก้าวหน้าในการวิจัยและพัฒนาในสาขาที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการเสริมสร้างประสิทธิภาพการผลิตและการให้บริการโดยใช้อุปกรณ์อัตโนมัติต่าง ๆ และการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านเทคโนโลยี และยังสอดคล้องกับ ศิริพร ตันติยมาศ (2550, หน้า 189) ที่กล่าวว่า การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยหลากหลายมาใช้ในการบริหารและการจัดการเรียนรู้ ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือสื่อสารที่สามารถส่งข่าวสารได้อย่างรวดเร็วและทุกรูปแบบ

จะเห็นได้ว่าทั้ง 10 องค์ประกอบ ล้วนมีความจำเป็นและสำคัญต่อการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ สอดคล้องกับ Starkey (1997) ซึ่งได้เสนอแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานเครือข่ายไว้ว่า 1) ควรมีการเชิญองค์กรและผู้มีส่วนได้เสียมาร่วมประชุมโดยจัดให้มีหัวข้อการประชุมที่น่าสนใจเกี่ยวกับผลประโยชน์ร่วมหรือเป้าประสงค์ที่เกี่ยวข้องกัน 2) ร่วมกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเครือข่ายทิศทางกิจกรรมหลักและคุณสมบัติของสมาชิกให้ชัดเจน โดยให้สมาชิกส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดด้วย 3) จัดตั้งกลุ่มแกนของเครือข่ายที่พิจารณาตัวเข้ามาทำหน้าที่ประสานงานจัดการและส่งกำลังบำรุงให้กับสมาชิก 4) สร้างความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของและความผูกพันที่เหนียวแน่น 5) เครือข่ายต้องมีวิธีการ

จัดหาและจัดการทรัพยากรเพื่อควมามีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนกิจการของเครือข่าย
 และความสามารถในการพึ่งตนเอง 6) ทำให้เครือข่ายนั้นได้มีสถานภาพถูกต้องตามกฎหมาย
 7) ควรสนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงระหว่างเครือข่ายกับเครือข่ายเพื่อเสริมให้เครือข่ายมีความ
 เข้มแข็งมากขึ้น 8) ควรมีการติดตามผลและประเมินผลเป็นประจำสม่ำเสมอและถี่ถ้วนทั้งนี้
 ควรให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดวิธีและเครื่องชี้วัดประสิทธิภาพของ
 กิจกรรมเครือข่ายและร่วมเรียนรู้ตลอดกระบวนการติดตามและประเมินผล สอดคล้องกับ
 คิริพร ตันติยมาศ (2551) การบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 8
 องค์ประกอบ คือ 1) กิจกรรมที่ทำร่วมกัน 2) การใช้เทคโนโลยี 3) ทักษะด้านภาวะผู้นำ
 4) ผู้นำเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วม 5) การติดต่อสื่อสาร 6) การมีส่วนร่วมของสมาชิก
 7) องค์การ (เครือข่ายโรงเรียน) แบบมีส่วนร่วม 8) บรรยากาตการมีส่วนร่วมโดย Burke
 (1999, p. 214) เสนอแนวทางการสร้างและพัฒนาเครือข่ายที่มุ่งรักษาความสมดุลระหว่าง
 ความต้องการของหน่วยงานสนับสนุนและเครือข่ายปัจจัยนำเข้าจากภายนอกประเด็นสำคัญ
 ที่สุด คือ อันตรายอันเกิดจากทรัพยากรจากภายนอกที่ให้ผลเสียมากกว่าผลดีการเปิดกว้าง
 และกระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วมสามารถช่วยได้การรวมศูนย์จะมีมากผ่านการจัดหา
 เงินอุดหนุนและเป็นการทำลายเครือข่ายจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องให้ตัวแทนกลุ่มมีความ
 รับผิดชอบในการระดมทรัพยากรแทนที่หน่วยงานสนับสนุนจะเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงในเรื่องนี้
 ความเป็นเอกภาพรูปแบบที่ถูกออกแบบไว้ยากที่จะเติบโตได้แต่ละเครือข่ายอาจไม่เหมือนกัน
 ต้องเปิดโอกาสให้เครือข่ายออกแบบของตัวเองค่านิยมเครือข่ายต้องนิยามกำหนด
 วัตถุประสงค์และขอบเขตประเด็นหรือขอบเขตพื้นที่ของตัวเองเครือข่ายจำเป็นที่จะต้องแน่ใจ
 ว่าไม่ซ้ำซ้อนหรือแข่งขันกับเครือข่ายที่มีอยู่แล้วแต่จะพัฒนาความสัมพันธ์ไปเชื่อมโยงกับ
 สถาบันที่เกี่ยวข้องความเกี่ยวข้องในวงกว้าง ถ้าจะให้เครือข่ายอยู่รอดได้นั้นเครือข่ายต้องมี
 สมาชิกที่มีความมุ่งมั่นอยู่เป็นหลักในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายมากกว่า 1 คน ต้องมี
 กลุ่มแกนของเครือข่ายที่คอยผลักดันคนกลุ่มนี้ควรเป็นคนที่คอยกระตุ้นให้ความสัมพันธ์
 ภายในเครือข่ายมีอยู่อย่างต่อเนื่องและควรมีการติดต่อสื่อสารกับสมาชิกที่ห่าง ซึ่งสอดคล้อง
 กับงานวิจัยของ บัทมา จันทพันธ์ (2560, หน้า 139) พบว่า กลยุทธ์การพัฒนา ภาวะผู้นำ
 ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหาร ประกอบด้วย
 1) ด้านกลยุทธ์องค์กร 2) ด้านโครงสร้างองค์กร 3) ด้านระบบการปฏิบัติงาน 4) ด้านบุคลากร
 5) ด้านทักษะและความรู้ 6) ด้านรูปแบบการบริหารจัดการ 7) ด้านค่านิยมองค์กร
 8) ด้านนโยบายทางการศึกษา 9) ด้านทรัพยากรท้องถิ่น 10) ด้านวัฒนธรรมองค์กร

- 11) ด้านเทคโนโลยี และสอดคล้องกับงานวิจัยของเกสรี ลัดเลียม (2557, บทคัดย่อ) พบว่า กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย 1) การกำหนดสมาชิกเครือข่าย 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ 3) การมีวิสัยทัศน์ร่วม 4) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน 5) การสื่อสารและปฏิสัมพันธ์กัน 6) การร่วมกันบริหารผลประโยชน์ 7) การติดตาม การประเมินผล 8) การสร้างความร่วมมือของสมาชิกเครือข่าย 9) ภาวะผู้นำ การประสานงานของเครือข่าย 10) การปรับปรุงงาน 11) การพัฒนาสมาชิกเครือข่าย 12) การปฏิบัติงานของเครือข่าย 13) การวางแผนงาน

2. การพัฒนาและตรวจสอบกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

2.1 กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ กลยุทธ์เชิงรุก (SO)

กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ มีจุดแข็ง 3 ด้าน คือ 1) ด้านการติดตาม ประเมินผล 2) ด้านการกำหนดสมาชิกเครือข่าย 3) ด้านการประสานงานของเครือข่าย และมีโอกาส 2 ด้าน คือ 1) ด้านนโยบายทางการศึกษา 2) ด้านเทคโนโลยี และจึงได้กำหนดเป็น กลยุทธ์เชิงรุก (SO) โดยมีวิธีการพัฒนากลยุทธ์ 17 วิธีการ ดังนี้ 1) พัฒนาความรู้ด้านการ ติดตามและประเมินผล กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน 2) ออกคำสั่งการปฏิบัติงาน การ ติดตามและประเมินผลที่ชัดเจน 3) จัดให้มีการรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี 4) จัด อบรมให้ความรู้การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียน 5) จัดประชุมเครือข่ายความ ร่วมมือของโรงเรียน 6) จัดตั้งสมาคมเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียน 7) ส่งเสริมการ สร้างเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียน 8) ศึกษาดูงานองค์กรที่มีผลการปฏิบัติงานในการ สร้างเครือข่ายความร่วมมือที่เป็นเลิศ 9) จัดหาเทคโนโลยีเพื่อการติดต่อสื่อสารของ เครือข่าย 10) วิเคราะห์นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อนำสู่การปฏิบัติในโรงเรียน 11) จัดการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน 12) ศึกษาดูงานโรงเรียน ที่ดำเนินการเกี่ยวกับนโยบายทางการศึกษาได้ประสบผลสำเร็จ 13) จัดกิจกรรมเรียนรู้ เกี่ยวกับนโยบายทางการศึกษา 14) จัดหาเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการบริหารงานในโรงเรียน 15) จัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีภายในโรงเรียนเพื่อบริการประชาชน 16) จัดทำเว็บไซต์ของ วิทยาลัยเพื่อใช้และพัฒนาโรงเรียน 17) อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี ทั้งนี้อาจ สืบเนื่องมาจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เป็นจังหวัดขนาดเล็ก

ทำให้การติดต่อประสานงานเกี่ยวกับการบริหารงานและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาโรงเรียนได้ง่าย ทั่วถึงทุกพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพร ตันติยามาศ (2550, หน้า 190-194) ศึกษา รูปแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมที่มี ประสิทธิภาพ สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้นำเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วม โดยผู้ ประสานงานเครือข่ายเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้าร่วมในกระบวนการในการตัดสินใจที่สำคัญ ในเรื่องการพัฒนา การแก้ปัญหา การเปลี่ยนแปลงในองค์กร และการติดต่อสื่อสารกับ คนอื่น นอกจากนี้แล้วยังมีกลยุทธ์ด้านการพัฒนาเครือข่ายของโรงเรียน ดังนี้ 1) จัดทำ แผนพัฒนาเครือข่ายโรงเรียน ได้ใช้ข้อมูลสารสนเทศจากโรงเรียนทุกโรงเรียน ในเครือข่าย มาประกอบการทำ SWOT 2) มีการจัดทำ SWOT แบบมีส่วนร่วม 3) จัดทำในรูปของ คณะกรรมการ นำผลการปรับปรุงงานในปีที่ผ่านมา ประกอบในการจัดทำด้วย 4) มีการ กำหนดสมาชิก กำหนดบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบของสมาชิก 5) มีการจัดทำแผนเพื่อ พัฒนาเครือข่าย และสอดคล้องกับแนวคิดของธีระชัย ช่วงบุญศรี (2556) ได้กล่าวถึง กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ โดยการกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกันทุกคน ทุก หน่วยงานต้องมีการดำเนินการร่วมกัน มีการมีวิสัยทัศน์ร่วมกันทุกคน แสดงความคิดเห็น เพื่อการพัฒนาที่ทุกคนต้องปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน มีการติดตาม การประเมินผล เพื่อ ติดตามผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนการสร้างความร่วมมือของสมาชิกเครือข่ายตลอดเวลา มีภาวะผู้นำ และการประสานงานของเครือข่าย มีการปรับปรุงงาน เพื่อพัฒนางานให้มี คุณภาพ มีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย และการปฏิบัติงานของเครือข่าย

2.2 กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียน

ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ สร้างภูมิคุ้มกัน (ST)

กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียน

ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ มีจุดแข็ง 3 ด้าน คือ 1) ด้านการ ติดตามประเมินผล 2) ด้านการกำหนดสมาชิกเครือข่าย 3) ด้านการประสานงานของ เครือข่ายมีอุปสรรค 2 ด้าน คือ 1) ด้านทรัพยากรท้องถิ่น และ 2) ด้านวัฒนธรรมองค์กร จึงได้กำหนดเป็นกลยุทธ์ สร้างภูมิคุ้มกัน (ST) โดยมีวิธีการพัฒนากลยุทธ์ 7 วิธีการ ดังนี้ คือ 1) อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ และการค้าขาย 2) จัดตั้งสหกรณ์สินค้าชุมชน 3) ศึกษาดูงานสหกรณ์ชุมชนที่ผลิตสินค้าได้ดี 4) จัดให้มีการประกวดสินค้าชุมชน 5) จัด ให้มีการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่ดีงามของหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชนให้ยั่งยืนตลอดไป 6) จัดงานยกย่องหน่วยงานที่มีวัฒนธรรมองค์กรที่ดี 7) ศึกษาดูงานหน่วยงานของชุมชนอื่น

ที่มีวัฒนธรรมองค์กรที่ตึงาม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ เป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมากกว่าขนาดกลางและขนาดใหญ่ ทำให้การติดตาม ประเมินผลและการประสานงาน เป็นไปอย่างรวดเร็ว แต่จะมีอุปสรรคด้านทรัพยากรท้องถิ่น ส่วนมากแล้วชุมชนประกอบอาชีพเกษตรกรรมและเป็นจังหวัดชายขอบสังคมและวัฒนธรรมส่วนมากเป็นแบบดั้งเดิม สอดคล้องกับงานวิจัยของสมใจ คันทะเสน (2559, หน้า 334-335) ศึกษากลยุทธ์การบริหารจัดการเพื่อความมีประสิทธิภาพของแผนกโยธาธิการ และขนส่งแขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาบุคลากรด้านการวัดและประเมินผล โดยการพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพ มีความรู้ในงานที่ตนเองรับผิดชอบ ส่งเสริมการปฏิบัติงานที่โปร่งใส ติดตาม ตรวจสอบ การทำงานตลอดเวลา ส่งเสริมการศึกษาดูงาน ทักษะศึกษาทั้งในและนอกประเทศ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิระวัฒน์ พัฒนกุลชัย (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การพัฒนากลยุทธ์การบริหารความขัดแย้งในนโยบายกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า กลยุทธ์การบริหารความขัดแย้งในนโยบายกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่

- 1) กลยุทธ์สร้างความเข้าใจระหว่างอำนาจทางประชาธิปไตยและอำนาจทางวิชาชีพ
- 2) กลยุทธ์เสริมสร้างขีดความสามารถ 3) กลยุทธ์คงและเพิ่มสิทธิประโยชน์และ
- 4) กลยุทธ์แก้ไขกฎหมาย

2.3 กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ กลยุทธ์เร่งพัฒนา (WO)

กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ มีจุดอ่อน 3 ด้าน คือ 1) ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน 3) ด้านการมีทักษะภาวะผู้นำ มีโอกาส 2 ด้าน คือ 1) ด้านนโยบายทางการศึกษา 2) ด้านเทคโนโลยีและมีวิธีการพัฒนากลยุทธ์ 12 วิธีการ ดังนี้ 1) จัดทำแนวปฏิบัติในการทำแผนปฏิบัติการ 2) ระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกัน 3) รายงานวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานให้ทุกคนทราบ 4) จัดทำตัวชี้วัดในการปฏิบัติงานร่วมกันกับทุกหน่วยงาน 5) จัดให้มีการระดมความคิดเห็นในการปฏิบัติงานร่วมกัน 6) จัดกิจกรรมร่วมกันกับเครือข่าย 7) ทักษะศึกษานอกสถานที่ของเครือข่าย 8) จัดให้มีการใช้บุคลากรร่วมกันของเครือข่าย 9) จัดทำโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน 10) กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน 11) จัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน

12) จัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ มีการแบ่งแยกการบริหารงานของสำนักสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ มาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย ทำให้การ นำและภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ยังขาดเอกภาพในการบริหารงาน ขาดผู้นำที่มี คุณภาพ เพื่อที่จะรวบรวมบุคลากร เพื่อมาทำงานในเครือข่ายให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและมี คุณภาพ ซึ่งโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำเป็นต้องพัฒนา ปรับปรุงในส่วนนี้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพร ต้นตียมมาศ (2550, หน้า 189-194) ศึกษารูปแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมที่มี ประสิทธิภาพ สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านทักษะภาวะผู้นำ ผู้ประสานงานเครือข่ายมี มนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีทักษะการสื่อสารที่ดี มีความรับผิดชอบ ต้องเป็นแบบอย่างที่ดี มีวิสัยทัศน์ ที่กว้างไกล มีการบริหารงานที่เป็นระบบ ใช้ระบบธรรมมาภิบาล และเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้นำทุกด้านโดยเฉพาะด้านวิชาการ ส่วนด้านเทคโนโลยีต้องมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการ บริหารงานในโรงเรียนให้เพียงพอและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัทมา จันทพันธ์ (2560, หน้า 306) กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเศรษฐกิจ พิเศษมุกดาหาร พบว่า วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำโดยการจัดหาเครื่องมือและเทคโนโลยีการ สื่อสารที่มีประสิทธิภาพ จัดอบรมปฏิบัติการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สมัยใหม่เพื่อการ สื่อสาร จัดระบบการปฏิบัติงานแบบ One Stop Service และการจัดระบบการปฏิบัติงานใน องค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ มีจุดแข็ง 3 ด้าน คือ 1) ด้านการติดตาม ประเมินผล 2) ด้าน การกำหนดสมาชิกเครือข่ายและ 3) ด้านการประสานงานของเครือข่ายควรนำไปใช้ในการ บริหารเครือข่ายและพัฒนาโรงเรียนต่อไป

1.2 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ซึ่งมีสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาส 2 ด้าน คือ

1) ด้านนโยบายทางการศึกษา 2) ด้านเทคโนโลยี ควรนำมาเป็นโอกาสที่ดีในการบริหาร
เครือข่ายและพัฒนาโรงเรียนต่อไป

1.3 กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ประกอบด้วย 36 วิธีการพัฒนา 67 ตัวชี้วัด
ความสำเร็จ ผู้บริหารโรงเรียนควรนำไปใช้ในการบริหารเครือข่าย และพัฒนาโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียน ควรศึกษา
วิจัยกับสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา

2.2 กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ควรศึกษาวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา

2.3 กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ควรศึกษาวิจัยและเก็บข้อมูลจากครูด้วย